Södermanland'i hertsogi Karl'i (Karl IX, vt.) ja kõrgema aadli vahel, mis tal õnnestuski. Üleskerkinud vastolud tulid lõplikule otsustamisele a. 1598, mil S., Poola riigi erapoo letuna olles, palkvägedega tuli Rootsi oma onu lõplikult kõrvaldama. Kuid Stångebro lahingus (sept. 1598) sai S. otsustavalt lüüa ja tagandati järgm. a. Rootsi troonilt oma vanema poja kasuks, kellele garanteeriti Rootsi troon teatavail tingimusil, mida S. siiski ei olnud nõus täitma. A.-st 1600 oli S.-i sõda hertsog Karli vastu ka Poola sõda Rootsi vastu. Karli väed vallutasid osa Liivimaast, m. s. Tartu, kuid kaotasid selle jällegi. Samul aa. oli S. segatud venevastastesse intriigidesse, kuigi neist ei tulnud mingit kasu Poolale. Seganud end 30-aastasesse sõtta, milles ta oli keisri poolt, pidi S. meelekibedusega nägema, kuidas Gustav II Adolfi (vt.) väed vallutasid Liivimaa Poola osa, ja soostuma Altmargi rahu tingimustesse, millede põhjal Liivimaa ka õiguslikult langes Rootsile. S., kes andis oma tegevust suurel määral oma armualuste ja nende hulgast eriti jesuiitide juhtida, polnud Poolas kunagi armastatud ja tal tuli tugevasti võidelda aadli opositsiooniga, mis kord (aa. 1606--07) avalikuks mässuks kujunes. S.-i aeglus ja otsustusvõimetus mõjus halvavalt ka tema, keda kaasaeglased tundsid *rex crastinus*'e nime all, autoriteedisse. Ta suri 19. IV 1632 Varssavis.

E. Hildebrand, Sveriges historia V. Gustaf Vasas söner 1560–1611 (1921); H. Almquist, Den politiska krisen och konungavalet i Polen år 1587 (1916); *idem*, Bidrag till kännedomen om striden mellan konung Sigismund och hertig Karl 1598–1599 (1916); J. A. Pärnänen, Sigismond Vasa et la succession au trône de Suède 1592—1594 (1912); S Tunberg, Sigismund och Sverige 1597—1598. I—II (1917—18).

A. R. C.

SILD, Olaf, usuteadlane ja kirikuajaloolane, sünd. 21. XII 1879 Tartumaal Rõngu kirikumõisa rentniku pojana, õppis aa 1899—1904 Tartu ülikooli usu- ja 1900–04 ajalookeeleteaduskonnas usuteadust ja ajalugu, lõpetades mõlemad teaduskonnad a. 1904 kandidaadi astmega, oli peale prooviaasta pidamist (1905) abikirikuõpetajaks Võrus ja Peterburis Jaani kog. õpetaja R. Kalda (vt.) juures ja aa. 1907—11 õpetajaks Teškovo ja Jamburi koguduses. Aa 1912—19 toimis S. Valgas kooli alal, kuni 1918. a. usuõpetajana ja a. 1919 Valga eesti poegl. keskkooli juhatajana ning ajaloo õpetajana. Nov. 1919 määrati S. ajaloolise usuteaduse professori k. t.-ks ja järgm. a. professoriks. Märtsis 1920 omandas S. väitekirja »Das altchristl. Martyrium in Berücksichtigung d. rechtl. Grundlage d. Christenverfolgung« (Tartu, 1920), mis juba Vene ajal oli esitatud, kuid ei tulnud kaitsmisele mitmesuguste takistuste ja segaste olude tõttu, kaitsmise järel usuteaduse magistri astme vene ülikooli-seaduse põhjal. Aa. 1921–26 oli S. usuteaduskonna dekaaniks. Uurimuste ettevõtmiseks ja teaduslikuks täiendamiseks on ta mõnda korda viibinud välismail. — S. on avaldanud rea töid peamiselt oma erialalt. Tema sulest on ilmunud arhiivmaterjalile põhjenev kirjutis J. P. v. Roth'i (vt.) kohta (EÜS-i alb. VII. 1902, lk. 139—166), siis peale mõne väiksema artikli usuõpetuse raamat »Katekismuse seletused« (Tartu, 1910). Tema trükki toimetatud on juubelialbum »Usupuhastus eestlaste maal 1524—1924« (Tartu, 1924), milles ta on kirjutanud ülevaate »Usupuhastuse tulek Liivi- ja Eestimaale« (lk. 20 83). Hiljemini ilmus talt kirjutis »Eestlaste vabaduse järk-järguline kokkuvarisemine keskajal« (E. Kirj. 1926, nr. 1–3, ka äratrükina Tartu, 1926). Aa. 1926—28 toimetas S. »Usuteaduslist Ajakirja«, milles m. s. pikema artiklina ilmus temalt »August Hermann Francke' mõjud meie maal« (Usutead. Ajakiri 1927/28, nr. 1–4). Sama ajakirja 1926. a. nr. 1 lisavihuna ilmus S.-a uurimus »Kas Tallinna doomkirik on kirikuloolises arenemiskäigus olnud piiskopikirikuks?« (Tartu, 1926), milles jõutakse otsusele, et Tallinna toomkirik on seisnud üldkiriku, riigi ja rüütelkonna teenistuses. Peale mainitute on S.-a sulest ilmunud rida pikemaid artikleid ajakirjus. Ka on S.-a algatusel ja üldjuhatusel alustatud üliõpilaste kaudu usuliste muinsusesemete süstemaatilist registreerimist kihelkondades.

Isikl. saadud andmed; O. S.-a akt Tartu ülikooli arhiivis j. m. andmed. *T.*

SILLAOTS (pseud., sünd. **Reichenbach**), **Marta,** kirjanik, sünd. 30. IV 1887 Rakke raudtee-jaamas postiametniku tütrena, õppis Tallinna tütarlastekoolis, omandas kevadel 1905 sealses Nikolai gümnaasiumis koduõpetaja kutse ja toimis aa. 1907–12 õpetajana Tallinna algkooles. A. 1910 algas S. oma kirjanduslikku tegevust lühikeste jutukeste avaldamisega »Tall. Teatajas« ja »Postimehes«, loobus a. 1912 koolitööst ja teotses siis ainult kirjanduse ja ajakirjanduse alal, olles »Päevalehe« ja »Postimehe« kaastööline. A. 1916 astus ta Tartu postkontori ametisse, siirdus s. a. sügisel Tallinna postkontori, kus oli tegev kuni selle asutise sulgemiseni Saksa okupatsioonivõimude poolt kevadel 1918 ja asus uuesti samas kohas ametisse dets. 1918. Jaan. 1920 loobus ta ametist, töötas aa. 1920—22 »Tall. Teataja« toimetuses ja on a.-st 1922 teotsenud vaba kirjanikuna Tallinnas, olles a.-st 1923 abielus V. Gerland'iga. —